Emro Science and Education
Open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz

OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 2 No. 2 (2026) · “Milliy statistika tizimida yangi bosqich: barqaror rivojlanish maqsadlari, xalqaro standartlar va zamonaviy tende...

“MILLIY STATISTIKA TIZIMIDA YANGI BOSQICH: BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARI, XALQARO STANDARTLAR VA ZAMONAVIY TENDENSIYALAR”

ЎЗБЕКИСТОНДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МАҲСУЛОТЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИНГ СТАТИСТИК ТАҲЛИЛИ

ХУЖАКУЛОВ ХАИТМУРАТ ДЖАВЛИЕВИЧ
Тошкент давлат иқтисодиёт университети
“Иқтисодий статистика” кафедраси профессори
khaitmurat_kh@mail.ru

Аннотация. Мақолада аграр соҳанинг ҳозирги даврдаги ҳолати ҳамда кейинги йилларда ривожланиш даражаси ва динамикасининг батафсил таҳлили амалга оширилган. Шунингдек, аграр соҳанинг ЯИМдаги ва тармоқларнинг ЯҚҚидаги улуши ва унинг ўзгариши чуқур таҳлил қилинган. Қишлоқ хўжалиги тармоғи ва фермер хўжаликларида қўшилган қийматни аниқлаш усули баён қилинган.

Таянч сўзлар: аграр соҳа маҳсулоти, ЯИМ, ЯҚҚ, қишлоқ хўжалиги маҳсулоти, деҳқон хўжаликлари, фермер хўжаликлари, амалдаги ва таққослама баҳолар, ўсиш суръати.

Аннотация. В статье проведен детальный анализ современного состояния аграрного сектора, а также уровня и динамики его развития в последующие годы. Также подробно анализируются доля аграрного сектора в ВВП и ВДС отраслей и ее изменения. Изложена методика определения добавленной стоимости в отрасли сельского хозяйства и в фермерских хозяйствах.

Abstract. The article provides a detailed analysis of the current state of the agricultural sector, as well as the level and dynamics of its development in subsequent ears. The share of the agricultural sector in GDP and GVA of industries and its changes are also analyzed in detail. The methodology for determining added value in the agricultural sector and on farms is outlined.

Кириш. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2026 йил 16 февралдаги ПФ-22-сон “Маҳаллани ривожлантириш ва жамиятни юксалтириш” йилида устувор йўналишлар бўйича ислоҳотлар дастурлари ва “Ўзбекистон - 2030” стратегиясини амалга ошириш бўйича давлат дастурлари тўғрисидаги Фармонида “Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ҳажмини ҳозирги 40 миллиарддан 2023 йилгача 60 миллиард долларга етказиш бўйича ислохотларни бошлаш, пахтачиликда тезпишар, ҳосилдорлиги 70-80 центнер бўлган, тола чиқиши юқори навларни жойлаштириш, ғаллада ҳосилдорликни 100 центнерга етказиш, сабзавот майдонларида ҳосилдорлик бўйича гектаридан 400-450 центнерга эришиш” каби қатор вазифалар белгиланган [1].

Published: 05.06.2026

Cite this article: Хужакулов Хаитмурат Джавлиевич (2026). Ўзбекистонда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқаришнинг статистик таҳлили. Emro Science and Education, 2(2). https://journal.emro.uz/public/maqola/882

© 2026 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

Ушбу вазифаларнинг ижросини самарали тарзда таъминлаш учун кенг кўламли иқтисодий-статистик таҳлилни амалга ошириб, илмий таклиф ва тавсияларни ишлаб чиқиш талаб этилади.

Айни пайтда глобал иқлим исиши, унумдор ерларнинг деградацияга учраши, қурғоқчилик ва бошқа табиий офатлар натижасида экин ерларига ва етиштирилаётган маҳсулотларга зарар етиши жаҳон миқёсида озиқ-овқат хавфсизлигига путур етказувчи омиллардан ҳисобланади. Бу муаммога ечим топишда халқаро ҳамкорликни янада ривожлантириш, илғор мамлакатлар тажрибасини ўзлаштириш, қишлоқ хўжалигига замонавий технологияларни кенг жорий этиш муҳим аҳамият касб этади.

Мамлакатимиз иқтисодиётнинг ҳақиқий “драйвери” бўлган аграр соҳа (қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжалиги) да 2024 йилда ялпи ички маҳсулот (ЯИМ)нинг 17,8 фоизи ва ялпи қўшилган қиймат (ЯҚҚ)нинг 18,5 фоизи яратилиб, иқтисодиётда бандларнинг 22,7 шу соҳада фаолият кўрсатмоқда.

Мавзуга оид адабиётлар шарҳи. Мамлакатимиз иқтисодиётининг барқарор ривожланишини таъминлашда аграр соҳанинг ўрни беқиёсдир. Шунинг учун унинг иқтисодиётини ўрганиш ва аграр соҳа фаолиятини макроиқтисодий кўрсаткичлар билан боғлаб статистик таҳлил қилиш масалалари хорижий олимлардан А.В.Афанасыва, Б.И.Смагин, И.И.Леньков ва бошқалар томонидан тадқиқ этилган бўлсалар, маҳаллий олимлардан А.Абдуғаниев [5], Н.Х.Рашидова [6], Б.К.Утанов [7], Х.Д.Хужакулов [8], М.Х.Маматкулов [9] ва бошқа олимлар томонидан бир қатор илмий изланишлар олиб борилган.

Бироқ юқоридаги тадқиқотларда мамлакатимиз аграр сектори макро ва мезо даражада чуқур таҳлил қилиниб, ундаги ўзгариш тенденцияларини аниқлаш асосида соҳанинг ҳолати ва ривожланишининг асосий йўнилишлари бўйича тадқиқотлар етарли даражада амалга оширилмаган.

Тадқиқот методологияси. Тадқиқот жараёнида илмий абстракциялаш, мутлақ, нисбий ва ўртача миқдорлар, статистик баҳолаш, жадвал ва график, иқтисодий индекслар, динамика қаторларини таҳлил қилиш кўрсаткичлари каби усуллардан файдаланилган.

Натижа ва муҳокама. Республикамизда 2024 йилда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқариш ҳажми жорий баҳоларда 439,9 трлн. сўмни ташкил этиб, унинг 49,6 фоизи деҳқончиликда, 50,4 фоизи эса чорвачилик тармоғида яратилган бўлиб, бу асосан нархларнинг таъсири туфайли юз берган. 2020-2024 йиллар мобайнида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг ўсиш суръати 115,4 фоизни ташкил қилиб, ўртача йиллик қўшимча ўсиш суръати 3,6 фоизга тенг бўлган.

Аммо айни дамда қишлоқ хўжалигида таълим, илм-фан, инновацион фаолият ва ишлаб чиқаришнинг чуқур интеграциясини таъминлаш ҳамда

ушбу тизимнинг самарали бошқарув бўғинларини шакллантириш зарурати пайдо бўлмоқда.

Мамлакатнинг асосий макроиқтисодий кўрсаткичи бўлган ЯИМ ҳажмига тармоқ ва соҳаларда яратилган ялпи қўшилган қиймат (ЯҚҚ) нинг қўшимча ўсиш суръати ўзининг ижобий таъсирини кўрсатади (1-жадвал).

1-жадвал.

Ўзбекистонда асосий макроиқтисодий кўрсаткичларнинг динамикаси

Йиллар	Ўсиш суръатлари, %			Аграр соҳа ҚҚнинг улуши, %		Аграр соҳа яратилган ҚҚ, трлн. Сўм	
	ЯИМ	Тармоқларнинг ЯҚҚ	Аграр соҳанинг ҚҚ	ЯИМда	Тармоқларнинг ЯҚҚда	амалдаги баҳода	2024 йил баҳосида
2020	101,6	101,6	102,8	21,6	23,0	152,3	235,4
2021	108,2	108,4	104,0	21,4	22,8	184,3	244,8
2022	106,1	106,6	103,6	20,4	21,6	212,5	254,1
2023	106,3	106,3	104,1	19,7	20,6	248,6	264,5
2024	106,7	106,7	103,4	17,8	18,5	273,5	273,5

Манба: Ўзбекистон Миллий статистика қўмитаси маълумотлари асосида муаллиф ҳисобламаси.

Ўзбекистонда 1-жадвал маълумотларига кўра, 2020 йилда ЯИМнинг 21,6 фоизи аграр соҳада яратилган бўлса, 2024 йилда бу кўрсаткич 3,8 фоиз бандга пасайган. Шу даврда ЯИМ ҳажми 1,323 мартага, тармоқларнинг ЯҚҚи эса 1,332 баробарга кўпайгани ҳолда, аграр соҳада яратилган қўшилган қиймат (ҚҚ) 1,192 мартага ўсиб, ЯҚҚнинг илгарилаш коэффициенти 1,117 мартани ёки 111,7 фоизни (1,332:1,192) ташкил этган. Бу кўрсаткичлар аграр соҳанинг ривожланиш суръати орқада қолаётганлигидан далолат беради.

Таҳлил амалга оширилаётган даврларда фермер хўжаликлари томонидан ишлаб чиқарилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ҳажми 28,9 фоизга кўпайиб, 2024 йилда жорий баҳоларда 134635,1 млрд. сўмни ёки барча тоифадаги хўжаликлардаги ҳиссаси 30,6 фоизни ташкил этиб, 2020 йилга нисбатан 2,4 фоиз бандга ошган. Чунки, улар томонидан қишлоқ

хўжалиги характеридаги маҳсулотлар ҳажмининг кўпайиши бу кўрсаткичга ўз таъсирини кўрсатган деб изоҳлаш мумкин.

Амалга оширилган муҳим ислоҳотлардан бири соҳага бозор муносабатларининг тизимли жорий этилгани ҳамда қишлоқ хўжалигида қўшимча қиймат занжирини яратиш, замонавий ва самарали усул агрокластер ва кооперациянинг йўлга қўйилгани бўлди.

Аграр соҳада яқин келажак ва истиқболда амалга ошириладиган дастурий вазифаларни ўзида мужассам этган Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг 2020-2030 йилларга мўлжалланган стратегияси қабул қилиниши мамлакатимиз аграр ва озиқ-овқат саноати равнақида ўзига хос янги солнома очди. Ушбу ҳужжатда аҳолининг озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, қулай агробизнес муҳитини яратиш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, соҳада инвестициявий жозибадорликни ошириш сингари устувор мақсадларни назарда тутган ҳолда ички бозорни тўлиқ таъминлаш билан бирга қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ҳажмини икки баробар ошириш ва экспорт ҳажмини кўпайтириш вазифалари белгиланган [3].

Аграр секторда маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръати 2023 йилга қараганда 2024 йилда 1,0 фоиз бандга секинлашиб, 103,1 фоизни ташкил этгани ҳолда жорий баҳоларда 462,8 трлн. сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилган(2-жадвал).

2-жадвал.

Ўзбекистонда аграр секторнинг асосий кўрсаткичлари

Йиллар	Аграр соҳа маҳсулоти ҳажми, трлн. сўм		Қишлоқ хўжалиги маҳсулоти ҳажми, трлн. сўм		Аграр соҳа маҳсулотида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари улуши, %	Маҳсулотлар ўсиш суръати, %	
	амалдаги баҳода	2024 йил баҳосида	амалдаги баҳода	2024 йил баҳосида		аграр соҳада	қишлоқ хўжалигида
2020	261,9	400,2	250,3	381,1	95,6	102,9	102,7
2021	317,0	416,2	303,4	396,0	95,7	104,0	103,9
2022	362,9	431,2	345,2	410,3	95,1	103,6	103,6
2023	426,0	448,9	405,4	426,7	95,2	104,1	104,0
2024	462,8	462,8	439,9	439,9	95,0	103,1	103,1

Манба: Ўзбекистон Миллий статистика қўмитаси маълумотлари асосида муаллиф ҳисобламаси.

Ўзбекистонда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш соҳасидаги иқтисодий ислоҳотлар туфайли аниқ-равшан силжишларга эришиб, қишлоқда кўп укладли хўжалик шаклланди. Бироқ бу соҳада ишлаб чиқаришни ташкил қилиш жараёни ниҳоясига етгани йўқ, хўжалик юритишнинг янги мақбул шаклларини қидириш давом этмоқда.

Аграр иқтисодиётдаги муҳим муаммолар жумласига экинлар ҳосилдорлигини ва чорва молларининг маҳсулдорлигини ошириш мақсадида селекция ва уруғчилик, наслчилик ишларини кучайтириш, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш, экологик тоза маҳсулот етиштириш, атроф-муҳитга зарарни камайтириш, қишлоқ инфратузилмасини ривожлантириш ва бу мақсадларга инвестицияларни жалб қилишни кўпайтириб боришни киритиш мумкин. Таъкидлаш жоизки, аграр соҳада асосий капиталга киритилган инвесстициялар салмоғи жамига нисбатан пастлигича қолмоқда. Агар бу кўрсаткич 2020 йилда 7,0 фоизни ташкил қилган бўлса 2024 йилда 5,1 фоизга тенг бўлган.

Қишлоқ хўжалиги иқтисодиётимизнинг бешдан бир қисмини ташкил этиб, унинг замирида ҳалқимиз фаровонлиги, нарх-наво барқарорлиги, янги иш ўринларининг захираси ётади.

Аграр соҳада эътиборга алоҳида лойиқ масалалардан бўлиб, ишлаб чиқариш жараёнларида рақамлаштириш технологиясидан кенгроқ фойдаланиш ҳисобланади. Бу борада Президентимиз Ш.Мирзиёев таъкидлаганидек, “Рақамлаштириш бўлмаса, соҳада ҳаққоний статистика бўлмайди. Тўғри маълумот бўлмагач, агрохизматлар ривожланмайди, фермер қачон нима экса, кўпроқ даромад олишини билмайди. Шунинг учун бу жараённи тезлаштириш керак” [3].

Иқтисодиётнинг тармоқ ва соҳаларида энг муҳим масаларидан бири қўшилган қиймат занжирини шакллантириш ва унинг ҳажмини аниқлаш ҳисобланади.

Маълумки, миллий иқтисодиётнинг барча хўжалик юритувчи субъектларида қўшилган қиймат яратилиб, уларнинг йиғиндиси тармоқлар ва соҳаларнинг ялпи қўшилган қиймат(ЯҚҚ) кўрсаткичини ташкил этади. Агар ушбу кўрсаткичга маҳсулотларга соф солиқлар суммасини қўшиб ҳисобласак, мамлакатнинг асосий макроиқтисодий кўрсаткичи – ялпи ички маҳсулот (ЯИМ) ҳажми ҳосил бўлади. ЯИМ таркибида соф солиқлар улуши 2020 – 2024 йилларда ўртача 5,3 фоиз атрофида бўлиб, 2020 йилда 6,3 фоизни, 2024 йилда эса 3,9 фоизни ташкил этган.

Республикамиз статистика амалиётида 2016 йилдан бошлаб иқтисодий фаолият турлари халқаро андозаларга мувофиқ келувчи умумдавлат таснифлагич ИФУТ – 2 га ўтилиши муносабати билан қишлоқ хўжалиги тармоғига ўрмончилик ва балиқчилик соҳалари ҳам қўшилиб, натижада

“Қишлоқ, ўрмон ва балиқ” хўжалиги деб ном олган “А” секция вужудга келди.

Мамлакатимиз статистика тизимида халқаро таснифлашларнинг қўлланилиши туфайли тармоқ ва соҳаларнинг улуши ЯИМ га нисбати билан бирга тармоқларнинг ялпи қўшилган қийматига нисбатан ҳам аниқланмоқда. Аммо алоҳида хўжалик юритувчи субъектларда қўшилган қиймат кўрсаткичини мавжуд статистик маълумотлар асосида бевосита аниқлаш имкони йўқ. Жумладан, 2024 йилда “А” секциянинг салмоғи тармоқларнинг ЯҚҚда 18,5 фоизни ташкил этган бўлса, унда қишлоқ хўжалигининг ва айниқса фермер хўжаликларининг улуши қанча эканлиги тўғрисида маълумотлар статистик тўпламларда келтирилмаган. Бироқ, фермер хўжаликлари қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи асосий хўжалик юритувчи субъектлар ҳисобланиши уларда яратилаган қўшилган қийматни аниқлашни тақозо этади. Шунинг учун уларда яратилган қўшилган қиймат кўрсаткичини қуйидаги усулда аниқлашни тавсия этамиз. Дастлаб “А” секцияда қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг улушини, сўнгра “А” секциянинг ҚҚ ҳажмини аниқланган улушга кўпайтириб, қишлоқ хўжалигида яратилган қўшилган қиймат ҳажмини аниқлаймиз. Олинган натижани фермер хўжаликларининг қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотидаги салмоғига кўпайтириб, уларда яратилган қўшилган қиймат кўрсаткичини ҳисоблаб чиқиш мумкин деб ҳисоблаймиз.

Таҳлил қилинаётган 2020-2024 йилларда аграр секторда яратилган маҳсулот ҳажмининг ўсиш суръати 115,6 фоизни, шундан қишлоқ хўжалиги тармоғида эса 115,4 фоизни ташкил этиб, унинг аграр сектор маҳсулотидаги ҳиссаси йиллар кесимида 95,0 -95,7 фоизга тенг бўлганлиги ўрмон ва балиқ хўжалиги маҳсулотининг улуши камлигидан далолат беради. Ҳозирги даврда (2024 йил) қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг 30,7 фоизи фермер хўжаликларида, 7,3 фоизи қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларда, 62,0 фоизи деҳқон ва томорқа хўжаликларида ишлаб чиқарилмоқда. Бу эса кейинги хўжалик юритувчи субъектларни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратиш зарурлигини билдиради(3-жадвал).

3-жадвал.

Ўзбекистонда аграр сектор ривожланишининг айрим кўрсаткичлари, %

Йиллар	Аграр соҳада яратилган ҚҚнинг аграр соҳа маҳсулотидаги	Хўжалик юритувчи субъектларда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқариш		
		Фермер хўжаликларида	деҳқон ва томарқа хўжаликларида	Қишлоқ хўжалиги фаолиятини

	улуши					амалга оширувчи ташкилотлар	
		улуши	ўсиш суръати	улуши	ўсиш суръати	улуши	ўсиш суръати
2020	58,2	28,2	105,6	67,4	100,5	4,4	121,5
2021	58,1	29,3	106,2	65,5	101,5	5,2	126,2
2022	58,6	31,4	105,0	61,7	101,1	6,9	126,7
2023	58,4	30,2	105,8	62,3	101,4	7,5	119,0
2024	59,1	30,6	103,5	62,0	102,7	7,4	104,4

Манба: Ўзбекистон Миллий статистика қўмитаси маълумотлари асосида муаллиф ҳисобламаси.

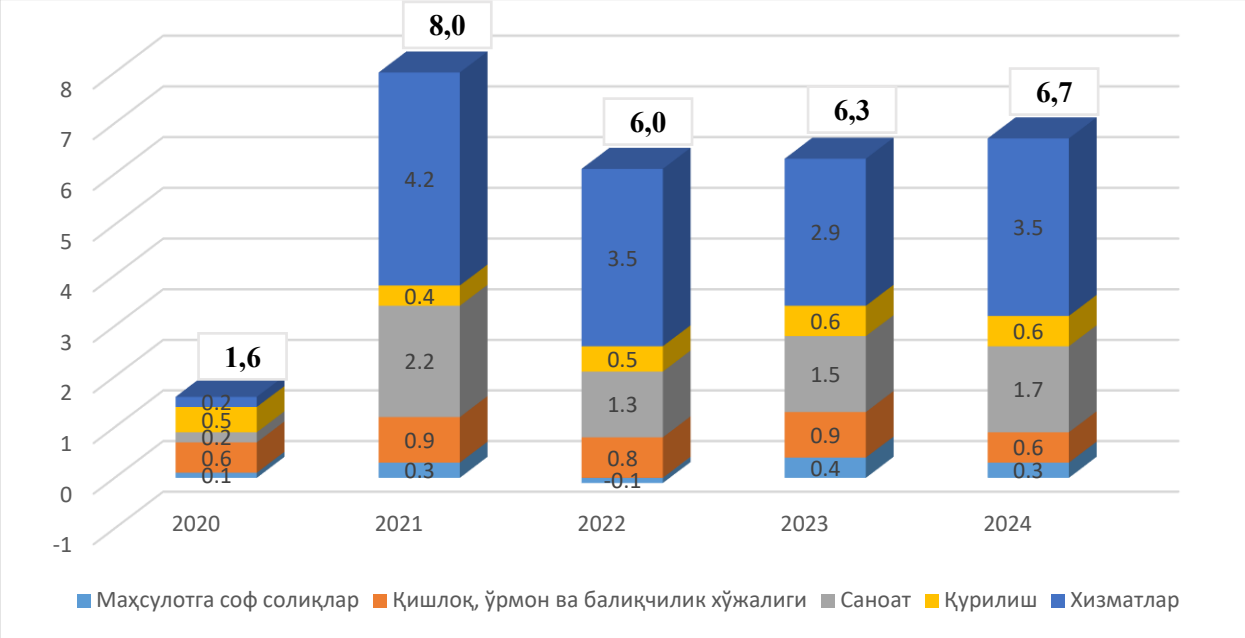
Бу борада Президентимиз қишлоқ аҳлини иш билан бандлигини ва қишлоқ хўжалиги маҳсулоти ҳажмини кўпайтиришни инобатга олган ҳолда 2023 йилда 200 минг гектар ер майдонларини томорқа хўжалиги шаклида аҳолига бўлиб берилган.

Таъкидлаш жоизки, 2020-2024 йилларда аҳолининг ўсиш суръатига қараганда айрим қишлоқ хўжалиги маҳсулотларнинг ўсиш суръати орқада қолмоқда. Агар шу йиллар мобайнида аҳолининг ўртача йиллик сони 8,6 фоизга кўпайган бўлса, аҳоли жон бошига махсулот етиштириш 6,3 фоизга, жумладан маккажўхори, картошка ва сабзавот каби махсулотлар мос равишта 29,6; 9,0 ва 12,8 фоизга камайган. Қайд қилиш лозимки, муҳим сифат кўрсаткичи ҳисобланадиган айрим экинлар ҳосилдорлигининг ўзгариш суръати кейинги йилларда пасайиш тенденциясига эга бўлган. Бу эса ҳозирги шароитга мос келадиган навлар яратишни тақозо этади.

Жаҳон иқтисодиётида қишлоқ хўжалиги муҳим ўрин эгаллаб, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган моддий эҳтиёжлари ва талабларини муайян даражада қондириб келмоқда. Статистик маълумотларга кўра, бугунги кунда жаҳон қишлоқ хўжалиги иқтисодий фаол аҳолининг 1 млрд. кишидан зиёдининг бандлигини таъминламоқда, шунингдек жаҳонда ишлаб чиқарилган жами маҳсулотнинг 5 фоизига яқини мазкур тармоқ ҳиссасига тўғри келади. Статистик прогноз маълумотларига кўра, “2050 йилга бориб, жаҳон аҳолиси 9,1 млрд. кишига етиши мумкин. Бу ҳолатда жаҳон аҳолисининг гўшт ва сут маҳсулотларига бўлган талаби ҳозирги кунга нисбатан 2,5-3,0 баробарга ортиши кутилмоқда”198. Бу эса ўз навбатида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштиришга бўлган талабни кучайтиради.

198 http://mex.ru

Тадқиқотларимиз шундан далолат бермоқдаки, аграр секторда қўшилган қиймат (ҚҚ) занжирини шакллантиришда сусткашлик юз бермоқда. Бу борада Президентимиз қўшимча қиймат яратишнинг узоқ ва самарасиз занжирлари борасида Марказий Осиё раҳбарларининг маслаҳат учрашувида ўз таклифларини илгари сурди199.

1-расм. ЯИМнинг қўшимча ўсишида тармоқларнинг ҳиссаси, фоизда200

Республикамизда ЯИМнинг қўшимча ўсиш суръати 2024 йилда 2023 йилга нисбатан 6,7 фоизга тенг бўлиб, бунга аграр секторнинг қўшган ҳиссаси 0,6 фоизни, саноат, қурилиш ва хизматлар соҳаларники тегишли равишда 1,7; 0,6 ва 3,5 фоизни ташкил этиб, қайд қилинган тармоқ ва соҳаларнинг ЯИМнинг қўшимча ўсиш суръатига таъсири даражаси 9,0; 25,4; 9,0 ва 52,2 фоизга тенг бўлган. Шундай қилиб, ЯИМнинг қўшимча ўсиш суръатига аграр соҳанинг таъсири паст бўлганлигини таъкидлаш жоиз.

Хулоса. Ўртача муддатли истиқболда ер ва сув ресурслари тақчиллиги шароитида аграр соҳани барқарор ривожлантиришнинг устувор йўналишлари, фикримизча, қуйидагилардан иборат:

- аграр секторда таркибий ислоҳотларни чуқурлаштириш ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини диверсификация қилиш;
- қишлоқ хўжалигини, инфратузилма объектларини ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлайдиган тармоқларни модернизация қилиш, техник ва технологик янгилаш жараёнларини жадаллаштириш;

199 Kun.uz/ 80424665. 14.09.2023й.

200 Манба: Ўзбекистон Республикаси Миллий статистика қўмитаси маълумотлари асосида муаллиф ҳисобламаси.

- қишлоқ хўжалигида ер ва сув ресурсларидан самарали фойдаланиш механизмларини такомиллаштириш;
- қишлоқ озиқ-овқат бозори инфратузилмасини ривожлантириш ва такомиллаштирши;
- иқтисодий ислоҳотларнинг кейинги босқичларида аграр соҳада бошқаришнинг замон билан ҳамнафас усулларини жорий этиш;
- фермер хўжаликларнинг молиявий барқарорлигини ошириш мақсадида қишлоқ хўжалиги сиёсатини либераллаштириш ва хусусий қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқарувчилари ҳуқуқларини кучайтириш чора-тадбирларини кўриш;
- аграр иқтисодиётни ривожлантиришда экинлар ҳосилдорлигини ва чорва молларининг маҳсулдорлигини ошириш мақсадида замон талабларига мос селекция ва уруғчилик, наслчилик ишларини кучайтириш зарур.

Хулоса тарзида шуни таъкидлаш жоизки, аграр соҳа фаолиятини замонавий иқтисодий-статистик кўрсаткичлар асосида комплекс баҳолаш замон ва маконнинг турли шароитларида соҳа маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва истеъмол қилишнинг ҳолати, ривожланиши ва барқарорлигини акс эттириш имконини беради.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2026 йил 16 февралдаги ПФ-22-сон “Маҳаллани ривожлантириш ва жамиятни юксалтириш” йилида устувор йўналишлар бўйича ислоҳотлар дастурлари ва “Ўзбекистон - 2030” стратегиясини амалга ошириш бўйича давлат дастурлари тўғрисидаги Фармони [Lex.uz].

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 23 октябрдаги ПФ-5853-сон Фармони. “Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг 2020-2030 йилларга мўлжалланган стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида” [Lex.uz].

3. Мирзиёев Ш. Аграр соҳадаги вазифалар . Янги Ўзбекистон, 2022 йил 19 октябрь.

4. Абдуғаниев А. Қишлов хўжалиги иқтисодиёти – Т.: Адабиёт жамғармаси. 2007.-340б.

5. Рашидова Н.Х. Аграр секторда тузилмавий силжишларни статистик ўрганиш усуллари. Икт. фан. ном. илм дар. олиш учун ёзил.дисс.-Т.:ТДИУ,2010.-159 б.

6. Утанов Б.К. Кўп тармоқли фермер хўжаликлари фаолияти самарадорлигини эконометрик моделлаштириш PhD дар. олиш учун ёзиш. дисс.-.: Ўз.стат. қошидаги КМОВСТИ, 2020.-136 б.

7. Хужакулов Х.Д. ва бошқалар. Иқтисодиётни модернизация ва диверсификация қилиш шароитида таркибий ўзгаришларининг самарали